

Heimsins stærsta val heldur á í 8 dagar

275 miljónir indarar kunnu fara á val at velja sær 520 limir í tjóðartingið Valið byrjaði seinasta sunnudag og endar í morgin

Tað sum hesa vikuna fer fram í Indiu er val til tjóðartingið. India er heimsins størsta demokrati. Valið, sum byrjaði seinasta mánadag, hevur vart alla vikuna og endar ikki fyrr enn í morgin.

Tá hava umleið 275 miljónir indarar havt høvi til at velja sær 520 limir í tjóðartingið, ella Lok Sabha, sum tað eitur á indiskum.

Tað var 27. desember í fjór, at Indira Gandhi kunngjordi, at hon fór at útskriva nýval, og ikki kom henda avgerð heilt óvantað hvørki á indarar ella á útlendskar tjóðdamenn.

Indira Gandhi hevur líka síðani kongressflokkurin fór í tvíningar í 1969, stjórna landinum við eini minnilutastjórn. Fyri at kunna gjøgnumføra nakað av málum sínum, var hon noydd til at fáa hjálp frá onkrum øðrum flokki í tjóðartinginum fyri at fáa meiriluta, og oftast fekk hon stuðul frá Moskvatrúgvu kommunistunum.

Tað var tó heilt greitt, at ein tilik stóða hjá stjórnini kom ikki at halda leingi. Eftir at Indira Gandhi og stjórn hennara fekk tjóðartingið ímóti sær, tá tey høvdu í hyggju at seta lógir sum tók framhjárrættin hjá summum av, og somuleiðis fyri at royna við nýggjari lóggávu, var tað greitt, at bert eitt nýval kundi gera tað møgulegt hjá stjórn-

ini at halda áfram. Sambært Indiru Gandhi skuldi fólk við einum vali fáa høvi til at siga sína hugsan til hennara politikk.

Tað fyrsta sum hendi, eftir at Indira Gandhi hevði kunngjört nýval var, at ein ógilig valorrusta byrjaði í heimsins fólkrikasta fólkaraði, sum India eisini verður kallað. Tað hevur altíð verið og er tað enn, at rossahandil fer fram millum nógvar av teimum millumstóru og smærru flokkunum í Indiu, og kanska er hetta ongantið so ringt sum nú. Flokkarnir hava roynt at nærkast hvørjum øðrum, men tað hevur víst seg, at tað er

mestsum ógjörlikt at sameina teir nógvu smáu flokkarnar.

Einasta samband, sum enn er fingið til vega, er millum høgaflokkinn, Jan Sangh, og tann partin av gamla kongress flokkinum, sum nú er í andstöðu til politikk Indiru Gandhi, og somuleiðis Samyuktasocialistarnar, SSP. Men ásannast má, at tað er ikki nóg sum bindur hesar flokkar saman reint politiskt. Einasta tey verunliga hava til felags er eitt stórt hat til Indiru Gandhi. Hetta kom greitt fram, tá teir kunngjordu skrá teirra. Alt innihaldið í skránni kundi eins vel sigast við tveimum orðum: »Indira Hatao«, sum

merkir burtur við Indiru.

Í tjóðartinginum, sum nú hevur lagt frá sær, høvdu hesir triggir flokkarnir tilsamans 115 limir móti teimum 220 limunum hjá kongressflokkinum. Tjóðdamenn hava tó hildið, at henda samgonga kann fáa eins nógvar limir sum kongressflokkurin hjá Indiru Gandhi. Í so máta er ikki heilt víst, um tað verður Indira Gandhi, sum kemur best burtur úr valinum.

Indira Gandhi hevur frammanundan valinum víst frá sær ein og hvønn hátt fyri samarbeiði við aðrar flokkar. Í staðin hevur hon sterkt ført fram, hvat hennara flokkur hevur á skránni í teirri vón, at hetta kemur at virka íð hvussu er millum tey, sum ikki hava bundið seg til nakran ávísan flokk frammanundan. Eisini er

tað hennara taktikkur, at sláa hart á teir socialistisku streingirnar fyri at vinna nakað av moskvatrúgvu atkvøðunum frá kommunistaflokkinum. Eitt stendur íð hvussu er púra greitt og tað er, at skal kongressflokkurin fáa fleiri atkvøður, verður tað úr vinstra borði.

Hóast India í dag hevur eitt ótal av smáum flokkum, er skipanin soleiðis, at hon er til fyrimuns fyri teir stóru flokkarnar og flokkssamgongurnar. Tað er beinleiðis val í eittmannsvaldomum, og landið er bytt upp í 520 valdømi.

Stoðan í indiska tjóðartinginum er lutini henda: Kongressflokkurin 228 limir, Gamli kongressflokkurin 65, Swamtantra 35, Jana Sangh 33, Samuktka socialistarnir 17, DMK 24, Praha-socialistarnir 15, Teir sameindu óheftu 25, BKD - Hindu-statinir 10, og aðrir flokkar hava tilsamans 25 limir.

10 politisk morð um dagin

Valorrustan í Indiu er so hørð sum ongantið áður. Tað verða framd 10-15 politisk morð um dagin

Indiska valorrustan er ikki at sammeta við valorrustana í nokrum øðrum landi. Í flestu statunum flýtur blóð. Ongantið í sögu Indialands hevur valstríðið verið so hart sum hesaferð. Tað er livsvandamikið at vera valevni. Serliga er í statinum Vestur-Bengalia, har teir ikki tora at hava val fyrr enn 10. mars, um teir í heila tikið tora at hava val har.

Í teimum trimum fyrstu vikunum av februar lótu 120 fólk liv undir valstríðnum í hesum stati, og seinasta ár lótu 450 fólk liv av politiskum ávum, og meðaltalið á teimum

sum hava latið liv seinastu tveir vikurnar áðrenn valstríðið endaði var 10—15 fólk um dagin.

Næstseinasta friggjadag var ein serligur dagur í Vestur-Bengaliu. Tá lótu 12 fólk liv, og millum hesi var hin 76 ára gamli vinstraleiðarin Herman-ta Basu, sum var stungin niður, tá hann skuldi á ein fund. Hann er tann fjórði limurin í tjóðartinginum, sum í ár er dripin í Calcutta.

Tað vóru túsundavís av fólk, sum fylgdu honum til gravferð, og meðan jarðarferðin fór fram, nýttu teir sokallaðu Naxalitararnir høvi til at rena vápnahandlar, og tað eydnaðist fleiri sum sótu í fangatryppum at sleppa til rýmingar.

Politisk morð vanlig

Politisk morð eru vanlig í dag í Vestur Bengaliu, skrivaði

Hindustan Times og greiddi frá, at tað vóru í lutuni triggir herar í statinum: Indiski herurin, politið og álöpsmennir hjá politisku felagunum.

»Naxalitararnir«

At stoðan er serliga hættslig í Vestur-Bengalia er tí, at í hesum stati eru seks miljónir flóttarfolk frá Eystur-Pakistan, og arbeiðsloysið er ovurstórt. Av teimum átta miljónunum, sum búgva í Calcutta, er hálv miljón uttan íbúð.

Undan valinum er skipaður ein andstöðufylking av átta flokkum, og eru teir Moskvatrúgvu kommunistarnir leiðarar og stríðast teir á øllum frontum. Virksemd er vordid stórt, eftir at avgjört var, at val skuldi verða.

Eftirspurningurin eftir jeppum er stórur, og nóg sokja

um innflytingarloyvi til tilik akfor.

Hetta hevur eisini sína orsök. Avisirnar eru fáar í landinum, og fáu eru tey sum duga at lesa. Eisini er fjarsýnið ógvuliga lítið útbreitt. Tað er tí neyðugt hjá valevnum, at koma runt til allar veljarar og tala til teirra, um ein skal gera sær vónir um at verða valdur. Hetta førir aftur við sær, at akfor skulu til. Hildið verður, at hjá hvørjum valevni er neyðugt at hava einar fyra jeppar, og prisurin á teimum er nú hækkaður úr 5000 til 12.000 rupiar.

Serliga er tað í Vestur-Bengaliu at álvarsligur ófriður tekur seg upp.